
Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2017:4

Kyrkliga skolavslutningar

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2017:84, där kyrkostyrelsen föreslås få i uppdrag att undersöka i vilken utsträckning skolan väljer att fira sin skolavslutning i ett kyrkorum eller i annan kyrklig lokal. Motionären vill också att kyrkostyrelsen ska erbjuda stöd och vägledning för de församlingar som vill erbjuda föräldrarna skolavslutningar. Utskottet menar att det är skolans sak att bestämma över var skolavslutningar hålls och hur de utformas, vilket gör det mindre viktigt att undersöka detta vidare. Utskottet menar också att stöd och vägledning till stift och församlingar som vill genomföra föräldrarna skolavslutningar i kyrkorum inte behövs. Utskottet föreslår att motion 2017:84 avslås i sin helhet.

Till betänkandet finns en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:84, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:84, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2017:84 av Anders Ahl, Skolavslutningar i kyrkan

1. Kyrkomötet beslutar att uppdraga till kyrkostyrelsen att undersöka hur vanligt det är att skolorna i riket inte har kyrkliga skolavslutningar.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdraga till kyrkostyrelsen att se över hur kyrkomötet kan stödja och vägleda, både stift och församlingar, som vill verka för att erbjuda föräldrarna kyrkliga skolavslutningar då detta inte erbjuds av skolan i fråga.

Bakgrund

Sveriges radio gjorde inför ett radioprogram (Människor och tro) 2010 en omfattande enkätundersökning om skolavslutningar i Sverige. Undersökningen ägde rum innan 2011 års skollag trädde i kraft och innebar bland annat att konfessionella inslag inte ska förekomma i skola med offentlig huvudman. Enkäten sändes ut till 4 712 grundskolor. Av dessa svarade 1 397, vilket motsvarade 29 procent. I enkäten fick skolorna svara på frågor om var skolavslutningen firas, vad som avgjort platsen och vem som leder sommaravslutningen. Ungefär hälften av de som svarade angav att de firade sin skolavslutning i en kyrka eller församlingslokal (årskurs 1–6). I årskurserna 7–9 sjönk siffran ner till en fjärdedel.

När 2011 års skollag trädde i kraft intensifierades diskussionen om religions- och övertygelsefriheten och vad den innebär. Vid ett flertal tillfällen gav dåvarande Folkpartiet och Kristdemokraterna uttryck för en vilja att göra ett undantag i skollagens paragrafer om att både utbildning och undervisning i skola med offentlig huvudman ska vara konfessionslös. När riksdagens utbildningsutskott sammanträdde 16 april 2015, togs följande beslut till ändring av 2011 års skollag.

Utbildningen vid en skolenhet eller förskoleenhet med offentlig huvudman ska vara icke-konfessionell. Trots första stycket får det i annan utbildning än undervisning förekomma enstaka konfessionella inslag som syftar till att överföra och utveckla traditioner som är en del av samhällets kulturarv. Deltagandet i sådana delar av utbildningen som innehåller konfessionella inslag ska vara frivilligt.

Grundläggande är att det är skolan som själv bestämmer hur skolavslutningen ska genomföras. Ändringen av 2011 års skollag betyder inte att skolan ska hålla sina skolavslutningar i kyrkan.

När den nya skollagen trädde i kraft 2011, så förekom det alltmer ofta att föräldrar tog initiativ till skolavslutningar, som förlades utanför skoltiden. En för eleven frivillig ”skolavslutning” som planerades och genomfördes av föräldrar i samverkan med t.ex. den lokala församlingen. Omfattningen av dessa föräldrarnas skolavslutningar är oklar (finns ingen statistik på detta). Däremot kan det noteras att dessa föräldrarnas skolavslutningar brukar väcka diskussion och debatt i lokalmedia.

Kyrkomöten

Frågan om skolavslutningar har tidigare behandlats av kyrkomötet. I motion 2007:73, föreslog motionärerna att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att utarbeta material och riktlinjer till stöd för föräldrarnas skolavslutningsgrupper. Av Kyrkolivsutskottets betänkande KI 2007:15 framgår att utskottet ansåg att föräldrarnas skolavslutningsgrupper inte skulle leda till det syfte motionärerna ville uppnå. Utskottet var övertygat om att skolavslutningar även fortsättningsvis kan arbetas fram i dialog mellan Svenska kyrkan och skolan. Utskottet föreslog därför att motionen skulle avslås vilket också blev kyrkomötets beslut.

I motion 2011:26 föreslog motionärerna att kyrkomötet skulle ge kyrkostyrelsen i uppdrag att utarbeta ett diskussionsunderlag eller likvärdigt material när det gäller skolavslutningar i kyrkan. Kyrkolivsutskottet delade motionärernas uppfattning och föreslog i sitt betänkande KI 2011:9 att kyrkomötet skulle bifalla motionen vilket även blev kyrkomötets beslut.

Med anledning av uppdraget utarbetades ett samtalsmaterial *Svenska kyrkan och skolavslutningar* som presenterades 2012 och finns att ladda ner på Svenska kyrkans hemsida. Materialet är tänkt som ett stöd för församlingar som vill reflektera över mötet mellan kyrka och skola. Det innehåller inga anvisningar, stöd eller anvisningar till stift och församlingar, som vill verka för ”föräldrarnas” kyrkliga skolavslutningar.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:84.

Utskottet konstaterar att det är skolan som har att bestämma på vilket sätt och i vilka lokaler som skolavslutningar hålls, varför det inte är angeläget att genomföra undersökningar som ytterligare tar reda på i vilken utsträckning skolor firar sin skolavslutning i kyrkorum eller i andra kyrkliga lokaler.

Utskottet bedömer att det inte finns något behov i församlingarna av stöd och vägledning, när det gäller att genomföra föräldrarnas skolavslutningar.

Utskottet vill framhålla att skolavslutningen i kyrkan inte är det enda sättet som mötet sker mellan skola och kyrka. Det handlar bland annat om skolbesök som görs i samband med kristna högtider. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionen ska avslås i dess helhet.

Uppsala den 6 oktober 2017

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Marie Nielsén, ordförande

Peter Ekman, sekreterare

Beslutande: Marie Nielsén, ordförande, Sofia Rosenquist, Daniel Larson, Birgitta Lindén, Ronny Hansson, Micke G Hästö, Niklas Grahn, Katarina Glas, Berit Simonsson, Elisabeth Kullenberg, Gunilla Eldebro, Elisabeth Rydström, Niklas Larsson, Torbjörn Arvidsson och Marja Sandin-Wester.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Camilla Persson, Lissandra Rickemark, Ulla Nordlien, Ove Stenlund, Arne Närström, Kjell Petersson, Ulla Littgren, Jerker Schmidt, Stig Eriksson, Anders Ahl, Ylva Wahlström Ödmann och Karin Janfalk.

Biskop Fredrik Modéus och Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskild mening

Skolavslutningar är något som många är intresserade av; enligt en undersökning vill 8 av 10 svenskar ha avslutning i kyrklig miljö. Därav så anser jag att det är viktigt att bifalla att-sats 1 i motionen. Det är även viktigt att ta i beaktning att Svenska Kyrkans Unga välkomnar andemeningen i att-sats 1. Denna undersökning är viktig så man har ny statistik att utgå ifrån som dessutom täcker hela landet.

Anders Ahl